

REGIOONIDE KOMITEE
E-DIREKTORAAT – Horisontaalpoliitika ja võrgustikud
C-DIREKTORAAT – Nõuandetegevus, COTERi komisjon

Taustteave suunatud konsultatsioonideks teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse Euroopa Ühendamise Rahastu”

KOM(2011) 665

Praegune finants-, majandus- ja poliitiline kriis on juhtinud tähelepanu täiendavate taristuinvesteeringute vajadusele, et luua majanduskasv ja lisatöökohti, tagada inimeste ja kaupade liikuvus kogu Euroopas ning teostada ühtse turu lõimumine ja Euroopa Liidu territoriaalne, majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus.

Neile väljakutsetele vastamiseks võttis komisjon 29. juunil 2011 vastu ettepaneku, et järgmises mitmeaastas finantsraamistikus aastateks 2014–2020 nähakse ette asutada uus integreeritud vahend – Euroopa Ühendamise Rahastu –, mida EL kasutab investeeringuteks sellistesse prioriteetidesse valdkondadesse nagu transport, energia ja telekommunikatsioonid. Euroopa Komisjon esitas 19. oktoobril 2011 oma lõpliku ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse Euroopa Ühendamise Rahastu KOM(2011) 665.

Euroopa Ühendamise Rahastu 50 miljardi suurust eelarvet kasutatakse investeeringuteks projektidesse, mis täidavad lüngad Euroopa põhilistel energia-, transpordi- ja digitaaltelgedel. See muudab Euroopa majanduse rohelisemaks, soodustades puhtaid transpordiliike, ülikiireid lairibaühendusi ning taastuvate energiaallikate kasutamist kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegiaga. Lisaks sellele aitab energiavõrkude rahastamine kaasa energia siseturu edasisele lõimumisele, vähendab ELi energiasõltuvust ning suurendab energiavarustuskindlust. Keskendudes arukatele, säästvatele ja täielikult omavahel ühendatud transpordi-, energia- ja digitaalvõrkudele, aitab Euroopa Ühendamise Rahastu tõeliselt kaasa Euroopa ühtse turu väljaarendamisele.

Komisjon on teinud nimekirja projektidest, mille puhul ELi lisainvesteeringud annaksid kõige suuremat kasu. Eelkõige loodab komisjon, et taristuprojektide usaldusväärsus suurendades ja nendega seotud riske vähendades julgustavad Euroopa Ühendamise Rahastu investeeringud ka era- ja avalikku sektorit projektidesse rahapaigutusi tegema. Esimest korda teeb komisjon ettepaneku võtta kasutusele ühtne rahastamisvahend ja ühtne õigusraamistik kõigi kolme võrgusektori rahastamiseks, pidades kinni oma lubadusest luua sünergia ja lihtsustada eeskirju.

Ühtse raamistiku ja ühtse rahastamisvahendi Euroopa Ühendamise Rahastu abil soovitakse lihtsustada praegust üleeuroopaliste taristuvõrkude rahastamisraamistikku.

Esiteks püüab Euroopa Komisjon tagada, et kolme valdkonna (transport, energia ja telekommunikatsioonid) lähenemine ELi projektide rahastamisele on sidus.

Teiseks eeldab Euroopa Komisjon, et Euroopa Ühendamise Rahastu taristuprojektide ühtne raamistik aitab saavutada mastaabisäästu tänu neist sünergiaist johtuvale halduskulude kokkuhoiule, ressursside paremale kasutamisele ja suuremale tulususele.

Lisaks pakub see läbipaistvat, sidusamat ja lihtsustatud lähenemist ELi rahastamisele, mis peaks aitama edendada investeringutesõbralikuma keskkonna loomist, aidates juurde meelitada ELi eesmärkide saavutamiseks vajalikku rahastamist erasektorist. Lisaks võimaldab see tihedamat koostööd kõnealuse kolme sektori vahel, suurendades seega parimate tavade vahetamist. See omakorda parandaks ELi rahastamise tulemuslikkust ja tõhusust kõigis sektorites, millesse investeringuid tehakse.

Euroopa Ühendamise Rahastu: transport

Euroopa Ühendamise Rahastu abil investeeritakse kokku 31,7 miljardit eurot Euroopa transporditaristu ajakohastamisse, luues puuduvad ühendused ja kõrvaldades kitsaskohad. Sellest 10 miljardit eurot tagatakse Ühtekuuluvusfondist, et investeerida fondist abi saavate riikide transpordiprojektidesse. Ülejäänud 21,7 miljardit eurot eraldatakse kõigi liikmesriikide transporditaristusse investeerimiseks.

Traditsiooniliselt on Euroopa transpordisüsteemid kujunenud riigisiselt, mistõttu need ei ole täies ulatuses sobivad kaupade ja inimeste liikumiseks kogu Euroopas. Riikidevaheliste transpordikoridoride arendamine on seega ülioluline, saavutamaks ühtse turu, ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärke. Samuti on Euroopa Komisjon määratlenud üleeuroopalised „põhivõrgud”, mis koosnevad mitmeliigilise transpordi koridoridest ja mille kaudu toimub tõhus ja vähese CO₂-heitega reisijate- ja kaubaveoliiklus. Investeeringud aitavad parandada olemasoleva taristu tõhusust ja säästvust ning täita puuduvad ühendused ja leevendada kitsaskohti.

Euroopa Ühendamise Rahastu: energia

Komisjoni tehtud ettepanek võtta vastu määrus, millega kehtestatakse suunised üleeuroopalise energiataristu prioriteetide rakendamise jaoks, toob esile kaksteist prioriteetset taristukoridori ja -piirkonda, neli iga sektori kohta: elektri- ja gaasitransport (sh nutivõrkude kasutuselevõtt), elektriedastuse kiirteed ja piiriülesed CO₂-võrgud.

Ainuüksi üleeuroopalise tähtsusega elektri- ja gaasivõrkude arendamise kulud aastani 2020 on hinnanguliselt 200 miljardi eurot. Komisjon loodab, et turg investeerib ise poole vajalikust summast, samas kui teine pool vajaks avaliku sektori meetmeid vajalike investeeringute võimendamiseks.

Euroopa Ühendamise Rahastu: telekommunikatsioon

ELi peamine eesmärk telekommunikatsioonisektoris on kõrvaldada digitaalsed kitsaskohad, mis pärsivad digitaalse ühtse turu lõpuleviimist. Selle eesmärgi saavutamiseks kavatses EL luua terve lairibavõrgustiku ja sisse seada digitaalteenuste taristu platvormid, et tagada Euroopa avalike teenuste sidus digitaalne kasutamine. Mõlemad võrgud on olulised ELi digitaalse tegevuskava elluviimiseks ja annavad panuse Euroopa 2020. aasta aruka majanduskasvu strateegiasse. Nagu eelnevalt märgitud, on nimetatud eesmärkide saavutamiseks 2020. aastaks vaja rohkem kui 270 miljardit eurot. Sellegipoolest on komisjon veendunud, et kui ELi avalik sektor meetmeid ei võta, investeerib erasektor üsnagi väikse, 50 miljardi euro suuruse summa. Arvestades digitaalteenuste taristusse investeerimisega kaasneva ühiskondliku kasu tähtsust nii Euroopa kodanikele kui ka ühtsele turule, on avaliku sektori võetavad turu elavdamise meetmed elutähtsad.
